

Zdjęcia, mapy i filmy dokumentalne – opis

W skład Pakietu edukacyjnego wchodzi m.in. 29 kolorowych zdjęć i map oraz 5 filmów dokumentalnych. Zdjęcia i mapy są dołączone do Pakietu także w formie kolorowych wydruków w formacie A4, oznaczonych numerami ułatwiającymi odnalezienie opisu: zdjęcia od 1 do 26 i mapy od 1 do 3.

Prezentacja poszczególnych materiałów graficznych (zdjęć i map) lub wykorzystanie ich wszystkich w formie pokazu slajdów to podstawowy element zajęć z edukacji globalnej. Zdjęcia, które obrazują omawiany problem, mogą pomóc w analizie oraz interpretacji poruszanych tematów. Pokazują uchwycony za pomocą aparatu fotograficznego kawałek historii, który może w uczniach rozbudzić wyobraźnię.

Proponowane w Pakiecie różnorodne ćwiczenia z materiałami graficznymi i filmami mają na celu skłonienie uczniów do aktywnego uczestniczenia, zamiast biernego obserwowania. Dlatego też zdjęcia w ćwiczeniach są rozdzielane, przekładane, uzupełniane wymyślonymi historiami, łączone na nowo. Inspirują do twórczego myślenia i pomagają wejść w role przedstawianych bohaterów lub wykonawców prezentowanych czynności. Przedstawione przykłady ćwiczeń ze zdjęciami i filmami mogą być pomocne w dyskusji między uczestnikami na wiele wybranych tematów. Prezentacja materiałów graficznych i filmów może być również połączona z pracą z zamieszczonymi na płycie DVD artykułami prasowymi.

Oprócz wykonania ćwiczeń, prowadzący zajęcia ma przed sobą jeszcze jedno ważne zadanie: wydobyć i przeanalizować różnice pomiędzy wrażeniami i odczuciami uczestników a rzeczywistością prezentowaną na zdjęciach i w filmach. Warto porozmawiać z uczniami o różnicach między ich subiektywną interpretacją materiałów, a tym co naprawdę pokazują.

Aby uniknąć stereotypizacji i stygmatyzacji sytuacji i osób z krajów globalnego Południa, warto zapoznać się z „Kodeksem w sprawie obrazów i wiadomości dotyczących krajów Południa”, który został opisany w poradniku „Jak mówić o większości świata”, wydanym przez Instytut Globalnej Odpowiedzialności. W poradniku tym dokładnie opisano sposób prezentowania obrazów i informacji dotyczących krajów rozwijających się. Dotyczy to różnego rodzaju publikacji, np. medialnych, edukacyjnych. Skrupulatnie omówiono dobre praktyki używania obrazów i wiadomości oraz zinterpretowano 8 zasad Kodeksu.

Tekst Kodeksu można znaleźć na stronie:

igo.org.pl/pobierz/kodeks-w-sprawie-obrazow-i-wiadomosci-dot-krajow-poludnia.pdf oraz na płycie DVD wchodzącej w skład Pakietu. Poradnik „Jak mówić o większości świata” można znaleźć na stronie: igo.org.pl/download/jak-mowic-o-wiekszosci-swiata_poradnik-igo.pdf.

Zdjęcia

W skład Pakietu wchodzi 26 zdjęć z Burkina Faso, Kamerunu, Brazylii, Chile, Wietnamu i Polski:

Burkina Faso

1. Stolarz czekający w swoim warsztacie na klientów (Ouagadougou, Burkina Faso, 2010, fot. Marco Bello).
2. Wyrabianie różańca z hebanu – za pomocą prostej piły z cienkiej gałęzi można wykonać lokalną wersję różańca, który w Europie znany jest bardziej w postaci połączonych ze sobą paciorków (Ouahigouya, Burkina Faso, 2010, fot. Marco Bello).
3. Wykonywanie motyki za pomocą prostego narzędzia ułatwiającego wykorzystanie naturalnego kształtu kawałka drewna (Bassi, Burkina Faso, 2010, fot. Marco Bello).
4. Kobiety niosące chrust do swoich domostw (Sandba Bassi, Burkina Faso, 2010, fot. Marco Bello).
5. Szacuje się, że dwa miliardy ludzi gotuje swoje posiłki na otwartym ogniu (Outigué Bassi, Burkina Faso, 2010, fot. Marco Bello).
6. Lokalny lekarz, praktykujący tradycyjną medycynę, zmartwiony znikaniem gatunków roślin, które służą mu do przygotowania mieszanek ziół na najpowszechniejsze dolegliwości (Outigué Bassi, Burkina Faso, 2010, fot. Marco Bello).

Kamerun

7. Drwal obserwujący kolegę, który rozpiłkowie drewno na tle pniaka po świeżo ściętym drzewie (Libongo, Kamerun, 2005, fot. Alessandro Rocca).
8. Ocena jakości ściętych pni drzew i przygotowanie wybranych pni do transportu (Libongo, 2005, fot. Alessandro Rocca).
9. Transport drewna do miejsc przeładunku transportu morskiego wiąże się z emisją spalin do atmosfery i w konsekwencji przyczynia się do zmian klimatycznych (Libongo, Kamerun, 2005, fot. Alessandro Rocca).
10. Był las i nie ma lasu – fragment lasu pierwotnego w okolicy Libongo; na pierwszym planie – ścięte drzewa, oznaczone do wstępnego przesortowania pod względem wielkości i jakości (Libongo, Kamerun, 2005, fot. Alessandro Rocca).
11. Droga – wiele nowych dróg na terenach leśnych powstaje w wyniku rozjeżdżania roślinności ciężkim pojazdami transportowymi w celu wywiezienia ściętych drzew (Libongo, Kamerun, 2005, fot. Alessandro Rocca).

Brazylia

12. Wielkoobszarowe pola uprawne zamiast lasów to efekt intensywnej deforestacji na terenach Amazonii (Roraima, Brazylia, 2006, fot. Alessandro Rocca).
13. Kikuty drzew i pniaki po wycince najdroższych gatunków drzew i wypaleniu pozostałych, mniej wartościowych (Roraima, Brazylia, 2006, fot. Alessandro Rocca).
14. Przedstawiciel ludu Janomami podczas obróbki pnia drzewa (Roraima, Brazylia, 2006, fot. Alessandro Rocca).

Chile

15. Kontrolowany wyręb drzew (Mellilanca Mampui, Chile, 2010, fot. Massimiliano i Gianluca De Serio).
16. Transport drewna – mając do dyspozycji jedynie zwierzęta pociągowe, drwale przewożą na wozie ścięte drewno (Mellilanca Mampui, Chile, 2010, fot. Massimiliano i Gianluca De Serio).
17. Transport drewna – pracownik firmy zajmującej się dostawami drewna na opał wrzuca szczapy na przyczepę (Mellilanca Mampui, Chile, 2010, fot. Massimiliano i Gianluca De Serio).
18. Dostawa drewna opałowego do domu czyni życie okolicznych mieszkańców wygodniejszym, jednak nikt nie zwraca uwagi na to, skąd pochodzi drewno (Osorno, Chile, 2010, fot. Massimiliano i Gianluca De Serio).
19. Produkcja węgla drzewnego w retortach – w procesie suchej destylacji (rozkładu termicznego w wysokiej temperaturze bez tlenu) tworzy się węgiel drzewny o trzykrotnie większej wydajności energetycznej niż drewno (Osorno, Chile, 2010, fot. Massimiliano i Gianluca De Serio).
20. Wyroby artystyczne tworzone przez uzdolnionych mieszkańców Osorno stają się pamiątkami turystycznymi, wywożonymi w różne części świata (Osorno, Chile, 2010, fot. Massimiliano i Gianluca De Serio).

Wietnam

21. O ile setek lat ten olbrzym jest starszy ode mnie? (Cuc Phuong, Wietnam, 2011, fot. Justyna Szambelan).
22. Produkcja kauczuku jest bardzo dochodowa. Dlatego wielu mieszkańców wietnamskich miast, którzy się wzbogacili, wykupuje rozległe połacie taniej ziemi w ubogich rejonach wyżyn centralnych, aby założyć plantację drzew kauczukowych, na których pracują głównie kobiety (prowincja Kon Tum, Wietnam, 2011, fot. Justyna Szambelan).

Polska

23. Las naturalny, martwe drzewa stają się miejscem życia i pożywieniem dla innych gatunków (Puszcza Białowieska, 2008, fot. (c) Greenpeace).
24. Wycinka drzew w Puszczy Białowieskiej, w sąsiedztwie Parku Narodowego (Puszcza Białowieska, 2011, fot. (c) Greenpeace).
25. Zrąb zupełny (Beskid Śląski, 2011, fot. Ryszard Kulik).
26. Monokultura sosnowa (Pojezierze Pomorskie, 2011, fot. Ryszard Kulik).

Mapy

W skład Pakietu wchodzi 3 mapy:

1. Zmiana pokrycia leśnego na świecie – mapa pokazuje aktualne pokrycie powierzchni obszarami leśnymi, straty w powierzchni lasów, nowe tereny leśne oraz obszary ulegające pustynnieniu. Źródło: Vital Forest Graphics, UNEP 2009, unep.org/vitalforest/graphics/PDF/O202-changing-qlobal-forest-cover.pdf
2. Zmiany w zalesieniu Kostaryki – mapa przedstawia zmiany wielkości powierzchni zajmowanych przez obszary leśne w latach 1940-2005. Źródło: Vital Forest Graphics, UNEP 2009, unep.org/vitalforest/graphics/PDF/O205-change-forest-cover-costa-rica.pdf
3. Roczna zmiana netto w powierzchni lasów na poszczególnych kontynentach – mapa ilustruje roczne zmiany netto powierzchni obszarów leśnych na poszczególnych kontynentach poprzez porównanie danych z lat 1990-2000 i 2000-2005. Źródło: Vital Forest Graphics, UNEP 2009, unep.org/vitalforest/graphics/PDF/O201-annual-net-change-in-forest-area.pdf

Filmy dokumentalne

W skład Pakietu wchodzi 5 filmów dokumentalnych z Burkina Faso, Kamerunu, Brazylii i Chile:

Burkina Faso

„Las Bassi” („La foresta di Bassi”)

Autorzy: Koffi Ametepe, Paraté i Dimanche Yameogo (Manivelle Productions, 7'36", Burkina Faso, 2010)

Dokument ukazuje problemy prowincji Zondoma w północnej części Burkina Faso, która z powodu powtarzających się klęsk suszy jest najmniej zalesioną częścią kraju. Dla zachowania równowagi pomiędzy potrzebami ludności wiejskiej z Sahelu, a jego wrażliwymi lasami, i w celu ochrony delikatnego lasu sawannowego Bassi, poddawanego wypalaniu i nadmiernemu wyrębowi, w 1997 r. uruchomiono program zrównoważonego zarządzania tym obszarem. Lokalni mieszkańcy, którzy utrzymują się z rolnictwa i zasobów leśnych (głównie drewna do budowy domów i wyrobu narzędzi), zrozumieli, że muszą chronić las i w miarę możliwości zalesiać nowe obszary, gdyż są one poważnie zagrożone deforestacją.

„Las Comoé-Léraba” („La foresta della Comoé-Léraba”)

Autorzy: Koffi Ametepe, Paraté i Dimanche Yameogo (Manivelle Productions, 8'24", Burkina Faso, 2010)

Film ten to opowieść bohaterów, którzy są pozytywnym przykładem zarządzania lasem przez społeczność afrykańską. W materiale przedstawiony jest przykład właściwego gospodarowania zasobami leśnymi. Położony w południowo-zachodniej części Burkina Faso rezerwat przyrody Comoé-Léraba jest jedną z najstarszych formacji leśnych kraju. W 2001 r. państwo powierzyło zarządzanie tym dziedzictwem narodowym stowarzyszeniu AGEREF. Wtedy też obszar Comoé-Léraba został objęty programem ochrony zasobów naturalnych, przy współudziale miejscowej ludności. Wokół lasu została stworzona strefa buforowa, wolna od jakiegokolwiek działalności człowieka. Dyrektor stowarzyszenia AGEREF opowiada o początkach swojej działalności w Burkina Faso, o pozyskiwaniu funduszy na realizację projektów, działalności na rzecz mieszkańców (budowa szkół, studni itp.) i ich edukacji ekologicznej. Po 10 latach wspólne zarządzanie chronionym obszarem przyniosło bardzo dobre efekty, a do Comoé-Léraba przyjeżdżają naukowcy, badacze, studenci z krajów sąsiednich oraz turyści z całego świata.

Kamerun

„Zagrożony las w Kamerunie” („La foresta impossibile”)

Autor: Alessandro Rocca (CISV, 8'26", Włochy, 2010)

Dokument ten pokazuje, jak międzynarodowe koncerty handlujące drewnem, także europejskie, wykorzystują zasoby leśne w Kamerunie oraz jakie są skutki postępującej deforestacji. Pierwotne lasy równikowe, które występują w dorzeczu Kongo, stanowią pod względem powierzchni drugi zalesiony obszar świata, zaraz po lasach Amazonii. Mimo że są one środowiskiem życia wielu, nieraz unikatowych, gatunków roślin i zwierząt, dla człowieka stanowią przede wszystkim źródło drewna, którego pozyskiwanie w ostatnich 40 latach znacznie przekracza ilości dopuszczalne w ramach zrównoważonej gospodarki zasobami. Film pokazuje miejscowych robotników zatrudnianych do wycinki drzew przez włoską firmę Sefac oraz proces transportowania i obrabiania drewna w pobliskim tartaku, który rocznie przerabia 8-10 tys. drzew. Wg raportu Banku Światowego 50% kameruńskiego drewna pochodzi jednak z nielegalnego wyrębu. W dorzeczu Kongo, mimo zaostrożonych kontroli,

kwitnie też kłusownictwo. Nielegalne polowanie na zwierzynę dla mięsa, nierzadko sprzedawanego do Europy, może wkrótce spowodować znaczne zubożenie lasów, wyginięcie niektórych gatunków zwierząt, a także głód wśród ludności tubylczej (Pigmeje z ludu Baka).

Brazylia

„Ludzie lasu” („Gli uomini della foresta”)

Autor: Alessandro Rocca (CISV, 8'10", Włochy, 2010)

Film ukazuje rdzennych mieszkańców amazońskiej dżungli – Indian Janomami, od wieków zamieszkujący lasy obecnego brazylijskiego stanu Roraima (przy granicy z Wenezuelą i Gujaną), których przetrwanie zależy od zasobów leśnych. Ich byt jest zagrożony na skutek działalności przedsiębiorstw wydobywczych (wydobycie tantalu i złota), międzynarodowych koncernów rolniczych i drzewnych (wycinanie lasów). Postępujące wylesianie obszarów powoduje pustoszenie terenów, a amazoński las przekształca się w sawannę. Od 1992 r. na terenie zamieszkiwanym przez Janomami praktyki te są zakazane, bo uzyskał on status „Parku Janomami”. Mimo że ziemia stała się własnością rdzennej ludności, to, co kryje się w jej wnętrzu, nadal stanowi źródło sporów. Poszukiwacze minerałów, wraz z firmami wydobywczymi, które łamiąc zawarte porozumienia, rozpoczynają prace na tym terenie, nieustannie wchodzą w konflikt z ludem Janomami.

Chile

„Osorno, Chile. Społeczność i drewno” („Osorno, Chile. Una comunità attorno alla legna”)

Autorzy: Massimiliano i Gianluca De Serio (CISV, 16'46", Włochy, 2010)

Ten film to obraz przemysłu drzewnego w społeczności Indian Mapuczów w Chile, od zarządzania po sprzedaż produktów leśnych w domach. Ukazuje życie mieszkańców Osorno, którego rytm wyznacza wycinka i obróbka drewna według planu zrównoważonego gospodarowania zasobami leśnymi. Wycinane są tylko największe drzewa i tylko niektóre gatunki. Drewno używane jest do ogrzewania domów (głównie wiąz) oraz do produkcji węgla drzewnego i wyrobów rzemieślniczych (np. talerzy). Z gotowanych liści niektórych gatunków drzew kobiety uzyskują barwniki do farbowania wełny.

Wszystkie filmy znajdujące się na płycie DVD można wyświetlić z polskim tłumaczeniem lub w wersji oryginalnej. Na płycie znajdują się również tłumaczenia filmów w formacie plików tekstowych, które można wydrukować na potrzeby zajęć.

Opis krajów, z których pochodzą zdjęcia i filmy dokumentalne:

Burkina Faso

Republika Burkina Faso jest jednym z krajów Afryki Zachodniej, położonym pomiędzy Saharą, a najbardziej żyznymi ziemiami podzwrotnikowymi. Powierzchnia tego kraju (27,4 mln ha) jest niewiele mniejsza od Polski (31,2 mln ha). Lasy Burkina Faso zajmują jedną czwartą powierzchni kraju, lecz znajdują się głównie na południu. Natomiast na północy, w strefie graniczącej z Saharą, nie ma prawdziwych lasów, jest sawanna.

Lasy są niezbędne zwłaszcza dla mieszkańców wsi, którym zapewniają środki potrzebne do życia i utrzymania, takie jak woda pitna, żyzna ziemia, drewno na opał, pożywienie, zwierzyna, materiały do rzemiosła, zioła oraz składniki lekarstw. Poza tym drzewa są naturalną barierą przed rozprzestrzenianiem się pustyni.

Szczególnie w kraju takim jak Burkina Faso konieczne jest natychmiastowe zapewnienie lasom odpowiedniej ochrony. Należy ograniczyć ingerencję ludzi i hodowanych przez nich zwierząt, zapobiegać nielegalnemu wyrębowi drzew, propagować zadrzewianie, pogodzić rozwój lasów z rozwojem rolnictwa oraz wspierać lokalne uprawy i kulturę.

Kamerun

Republika Kamerunu jest państwem w Afryce Środkowej o połowę większym od Polski. Jest w nim wiele różnorodnych środowisk: wybrzeża, pustynia, góry, wyżyny, lasy tropikalne oraz sawanna. Rozległe lasy Kamerunu są częścią tropikalnej dżungli Afryki Środkowej, drugiego co do wielkości wilgotnego lasu równikowego na świecie. Mieszka w nich ok. 12 mln osób, między innymi Pigmeje, którzy byli tu pierwszymi ludźmi. Dla nich las jest domem, źródłem pożywienia i leków, mieści w sobie całą ich kulturę i wierzenia. W samym Kamerunie znajduje się ponad 8 tys. gatunków roślin. Jest on największym na świecie eksporterem drewna tropikalnego. Jedna piąta tego drewna trafia do Włoch. Eksploatacja tutejszych lasów jest prawdziwą okazją dla wielu zagranicznych przedsiębiorstw, również europejskich, chcących zastąpić rodzime gatunki drewna – bardziej pospolite i mniej

dochodowe. Spotyka się to z bardzo dużym zapotrzebowaniem osób, które szukają do swoich domów mebli z drzewa wenge, iroko czy mahoni. Większość ludzi nie wie, że podłogi w ich domach mają swoje mroczne tajemnice – kryją się za nimi prawdziwe przestępstwa wobec środowiska, takie jak nielegalna wycinka chronionych gatunków drzew lub wyrąb selektywny, który otwiera drogę do wylesiania, kłusownictwa oraz powiększania obszaru upraw rolnych. Wokół wielkiego przemysłu drzewnego skupione są biedne, miejscowe przedsiębiorstwa, które zatrudniają przede wszystkim dzieci.

Brazylia

Federacyjna Republika Brazylii jest piątym co do wielkości krajem na świecie. To właśnie tu znajduje się dwie trzecie Puszczy Amazońskiej, której powierzchnia przekracza wielkość Unii Europejskiej.

Wykorzystanie surowców roślinnych Puszczy Amazońskiej jest przedsięwzięciem na skalę ogólnoswiatową i kryją się za nim prawie wszystkie możliwe sposoby jej niszczenia: podpalenia, wyrąb (także nielegalny), selektywna wycinka najcenniejszych drzew, kłusownictwo itd.

Najczęściej mówi się o Puszczy Amazońskiej w kontekście ochrony środowiska – i słusznie. Często jednak zapomina się o jej ludności, tak jakby nikt tam nie mieszkał. Tymczasem w Amazonii żyją miliony osób, między innymi pierwotni mieszkańcy skupieni w setkach plemion, takich jak np. Indianie Janomami. Ludzie należący do tego plemienia przez tysiące lat zgłębiali swoją wiedzę na temat lasu i nauczyli się z nim współżyć tak, by go nie niszczyć.

Indianie Janomami są pierwszymi ofiarami niszczenia lasu. Wraz z wycinką lasu i rozwojem przemysłu (drewno, papier, soja, kauczuk, ropa, minerały itd.) przybywa ludności, wioski zamieniają się w miasta. Pojawia się prostytutka, choroby, alkoholizm, korupcja, przestępstwo, narkotyki, upadek struktury społecznej rdzennej ludności oraz zanik ich kultury.

Chile

Republika Chile rozciąga się na pasie ziemi o długości 4300 kilometrów, ściśniętym pomiędzy Andami a Pacyfikiem, i jest podzielona na wiele stref klimatycznych – od tych najbardziej suchych do najbardziej deszczowych na Ziemi. Na południu kraju znajduje się region Los Lagos, w którym rośnie las waldwijski należący do typu lasów allerce. Jest on jednym z najważniejszych lasów deszczowych strefy umiarkowanej na świecie. Wziąwszy pod uwagę jego specyfikę, można uznać, że jest on jednym olbrzymim organizmem i to jednym z najstarszych na świecie (4 tys. lat). W ekosystemie tym amplitudy temperatur są bardzo małe. Niestety ostatnimi laty, ze względu na zmiany klimatyczne, obserwuje się ich wzrost, zakłócający warunki abiotyczne. Las ten pełni więc rolę termometru mierzącego zmiany klimatyczne na świecie.

Wyjąłwanie gleb lasów chilijskich przez przedsiębiorstwa leśne trwa od dziesiątków lat i polega między innymi na wycinaniu drzew na eksport oraz sadzeniu na miejscu lasów tropikalnych takich gatunków drzew, które są bardziej opłacalne bo rosną szybciej (np. sosna, eukaliptus). Lasy Chile stopniowo giną osłabione i zatrutowane przez przemysł. Opieka nad nimi powinna być częścią odpowiedzialnej gospodarki. Nie może się to odbywać bez pomocy miejscowej ludności – Mapuców (Araukanów), którzy od zawsze czerpali z lasów wyłącznie to, co jest im potrzebne do przetrwania. Kultura Mapuców istnieje od wieków, mają oni swój własny język, styl życia oraz ustrój społeczny. Zanik lasów, tradycyjnych upraw oraz zubożenie ziemi sprawiają, że Mapucze tracą możliwości rozwoju i pozostania na ziemiach, z których pochodzą, i są zmuszeni przeprowadzać się do miast.

Wietnam

Podobnie jak Chile, kraj ten rozciąga się z północy na południe na długim, lecz stosunkowo wąskim, obszarze. Z tego względu – oraz z powodu specyficznego ukształtowania terenu – występuje tu kilka stref klimatycznych: klimat zwrotnikowy wilgotny w odmianie monsunowej, klimat zwrotnikowy z porą suchą i deszczową (typ sawanna). Mimo kolejnych następujących po sobie wojen z Japończykami, Francuzami i Amerykanami, które prócz straszliwych ofiar w ludziach niosły także zniszczenia przyrodzie (np. stosowanie przez Amerykanów napalmu i Agent Orange do niszczenia dżungli, w której ukrywali się partyzanci), Wietnam wciąż posiada wiele cennych ekosystemów leśnych. Znajduje się tu 28 parków narodowych, w których występuje wiele endemitów czy rzadkich gatunków, jak np. słoń indyjski, tygrys i langur, a odkryty w 1992 r. w wietnamskiej dżungli wół Vu Quang (saola) jest jednym z największych zwierząt odkrytych w ostatnich latach.

Mimo że niektóre uprawy nie powodują deforestacji (np. drzewo cynamonowe sadi się pomiędzy innymi drzewami w lesie i dopiero po 12 latach pozyskuje się jego korę), to niestety Wietnam jest też terenem masowego przekształcania dżungli na plantacje. Górskie lasy wypala się pod uprawę kukurydzy, manioku, ananasów. Choć Azję kojarzymy raczej z tradycją picia herbaty, Wietnam stał się drugim na świecie (po Brazylii) producentem

kawy. Słynie także z upraw ryżu, herbaty, tytoniu i kauczuku. Nierzadko założenie nowej plantacji poprzedzone jest z wypalaniem lasu w celu uzyskania przestrzeni. Dużym problemem (na który często władze tego kraju przyzymkają oko) jest także nielegalne pozyskiwanie drewna, a następnie jego przemyt do Chin, skąd z kolei jest ono eksportowane do krajów europejskich i do Stanów Zjednoczonych. Przez Wietnam płynie także przemyt drewna z Kambodży i Laosu.

Polska

Lasy w Polsce zajmują ok. 29% powierzchni kraju i rosną na obszarze ponad 9 mln ha, z czego 7 mln ha lasów ma certyfikat FSC. Zdecydowana większość lasów w Polsce należy do państwa i jest zarządzana przez Państwowe Gospodarstwo Leśne „Lasy Państwowe” (LP), ok. 17% to lasy prywatne, a jedynie bardzo niewielki obszar ma inną formę własności, np. lasy gminne.

W naszym kraju lasy w swojej przeważającej części są lasami sztucznymi, stworzonymi przez człowieka i mają charakter monokultur leśnych, jednak udało się zachować kilka fragmentów lasów naturalnych. Rosną na glebach najślabszych, głównie na skutek zajmowania w poprzednich wiekach najżyźniejszych terenów przez pola uprawne. Wpływa to na skład gatunkowy drzewostanów, w których dominuje sosna (69% powierzchni). Świerk, dąb i brzoza stanowią po ok. 6% powierzchni, olsza – 5%, buk – 4% a jodła – 2,5%.

Najstarszy i najcenniejszy przyrodniczo fragment lasów w Polsce to **Puszcza Białowieska** – ostatni na terenie Niżu Europejskiego kompleks nizinny lasu mieszanego. Jest to las naturalny (o cechach naturalnych), o charakterze pierwotnym. Taki las przed wiekami zajmował dużą część Europy i rozciągał się w strefie lasów liściastych i mieszanych. Najcenniejszy fragment Puszczy Białowieskiej podlega ochronie jako Białowieski Park Narodowy i stanowi rezerwat biosfery UNESCO. To jedyny polski obiekt przyrodniczy wpisany przez UNESCO na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego. Niestety po polskiej stronie tylko 16% objęte jest parkiem narodowym (park narodowy znajduje się również po stronie białoruskiej) a reszta to las gospodarczy, z którego wycina się do 150 tys. m³ drewna rocznie, które tylko w niewielkim procencie trafia na potrzeby rynku lokalnego (popyt lokalnych mieszkańców szacuje się na poziomie 30-40 tys. m³ drewna rocznie).

Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć
ul. Sławkowska 12, 31-014 Kraków

tel. +48 12 431 28 08, fax +48 12 431 28 08
e-mail: info@zielonasiec.pl

Polska Zielona Sieć

www.zielonasiec.pl, www.ekonsument.pl

Publikacja powstała w ramach projektu realizowanego przy wsparciu finansowym Unii Europejskiej. Publikację sfinansowano ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Za treść publikacji odpowiada Polska Zielona Sieć, poglądy w niej wyrażone nie koniecznie odzwierciedlają oficjalne stanowisko Unii Europejskiej.

